

Material pomocniczy do wykładu na temat historii Naramy.

okazjonalnik naramski, nr 1, styczeń 2023r., egz. bezpłatny

Narama, dla ludzi stojących z boku to wieś o dziwnej nazwie, położona gdzieś niedaleko Krakowa. Jednak dla nas to miejsce gdzie się urodziliśmy i skąd się wywodzimy od pokoleń, miejsce do którego ściągnęła nas miłość do drugiej osoby lub po prostu nasze miejsce na ziemi, które wybraliśmy świadomie i z rozmysłem, z którym wiążemy nasz los i naszą przyszłość. Jakie by jednak nie były powody, to chcemy uczestniczyć w życiu lokalnej społeczności, być dumni z naszej Małej Ojczyzny i chcemy też jak najwięcej na jej temat wiedzieć. A historia naszej miejscowości jest bardzo bogata i pasjonująca. Trudno było rozpocząć badania i znaleźć punkt zaczepienia. Ale kiedy to się udało, to idąc jak po nitce odnajdowaliśmy informacje naprawdę fascynujące, które prostowały dotychczasowe błędne lub nieprecyzyjne ustalenia. Przeglądając stare dokumenty odnajduje się opisy, które niekiedy są bardziej wciągające niż dreszczowiec, kryminał, melodramat czy komedia. Wszystko to znajdziecie na naszym portalu. **Zresztą, nie tylko to, ale również – poprzez odnośniki lub wklejone okienka - informacje potrzebne i bieżące.** Mieszkańcy i naramskie firmy mogą również uzyskać adres internetowy w domenie narama.pl (np. xyz.narama.pl) czy zamieścić bezpłatne ogłoszenia. **Zapraszamy do lektury!**

W Polsce są miejscowości o takiej, lub podobnej nazwie:

1. **Naramowice**, w województwie wielkopolskim, będące dziś dzielnicą Poznania.
2. **Naramice** w województwie łódzkim, w powiecie wieluńskim, w gminie Biała.
3. **Narama**, w województwie małopolskim, w powiecie krakowskim, w gminie Iwanowice.
4. **Naramów**, województwie świętokrzyskim, w powiecie kieleckim, w gminie Łopuszno.

**Znak „Nowina”
jest oficjalnym herbem Naramy.**
6 marca 2013 roku Rada Gminy Iwanowice uchwałą nr XXXI/212/2013 przychyliła się do wniosku mieszkańców, przyjętego podczas walnego zebrania sołeckiego i przyjęła stosowną uchwałę w tej sprawie.

M.in. Franciszek Piekosiński w dziele „Rycerstwo polskie wieków średnich” wydanym w 1896 wyklada, że **Narama, Naramice, Naramowice i Naramów wiodą swoje nazwy od popularnego w śreniowiczu rycerskiego imienia Naram.** Podobnie twierdzi Aleksander Brückner, wiodąc miano **NARAM w znaczeniu duży, mocny, olbrzymi.** Słowo „narama”, „naremba” czy „nareba”, w innym kontekście w języku polskim czy językach narodów ościennych nie występują. **Są one tylko zniekształconą przez lokalną wymowę wersją pierwotnej nazwy NARAMA.**

Historia herbu „Nowina” lub „Złotogoleńczyk” w tym także założycieli Naramy sięga schyłku XI wieku. Przywołuje rotmistrza o imieniu Nowina, synu kotlarza, służącym Bolesława Krzywoustego. Sługa ten, podczas odwrotu po przegranej walce - wskutek zdrady wojewody krakowskiego Skarbimira - w bitwie z Rusinami w właśnie 1121 roku, kiedy koń władcy był już zmęczony i Bolesławowi groziło pojmanie, „Nowina” odstąpił księciu swojego. Wdzięczny Krzywousty nadał rotmistrzowi herb przedstawiający ucho kotła, na pamiątkę zawodu ojca bohatera, i miecz otłuczony. Błękitne pole tarczy herbowej jest upamiętnieniem przegranej bitwy. **Nowinowie byli założycielami lub jednym z pierwszych właścicieli Naramy, co najmniej od 1360 roku aż do roku 1625.**

Najdłużej Narama była gniazdem rodowym dla rodu "Nowina", część rodu od tego gniazda przyjęła nazwiska Naramski, Narembki i Narebski.

Występuje również nazwisko **Naramowski**, ale z naszą Naramą nie ma nic wspólnego. **Erazm nazywany Rossman zakupił Naramowice, które są obecnie częścią Poznania, przyjął herb Łódzia** i on i jego potomkowie zaczęli się pisać Naramowscy. Jest jeszcze jedna rodzina pisząca się Narebscy. W 1780 roku Jan syn Franciszka i Ewy Domaradzkiej za zasługi dla Rzeczypospolitej otrzymał nazwisko i herb własny. Nie wiadomo czy miał jakieś związki z Naramą?

Herb Odrowąż jest herbem Gminy Iwanowice.

Ród pieczętujący się herbem Odrowąż (Odrowąs, Odrowąsch, Odrzywąs) datuje się od schyłku XI wieku. Wywodzi się z Ziemi Morawskiej (obecnie Republika Czeska). Dlatego też w herbach wielu rodów i wielu miejscowości zarówno w Polsce, Republice Czeskiej i Słowackiej zawarty jest ten klejnot rycerski. Odrowążowie byli właścicielami Iwanowic, stąd też ich znak został przyjęty jako herb wsi i Gminy Iwanowice. **W Polsce i Czechach ok. 30 miejscowości ma w herbie ten znak.**

Paweł Żydowski, dziedzic połowy Naramy (która trzymał po Krzysztofie z Naramy h, Nowina) w 1617 roku wybudował kościółek. W zapiskach z 1815 roku zaznaczono, że był pw. Wojciecha Męczennika. W 1918 roku przy rozbudowanym kościółku erygowano parafię pw. MB Szkaplerznej. W 1980 roku kościółek spłonął. Przez długi czas trudno było znaleźć fotografie tej Świątyni. Ostatnimi czasy udało się usystematyzować historię Kościoła a także pozyskać kilka dobrej jakości fotografii, które publikujemy – być może jako pierwsi – na portalu: www.narama.pl

www.narama.pl [www.fb.com/SolectwoNarama](https://www.facebook.com/SolectwoNarama)
portal i facebook dla mieszkańców i ludzi ciekawych Naramy.

Południowe tereny obecnej Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej w tym Dolina Prądnika były zamieszkałe już od kilkuset tysięcy lat. Naturalne obiekty mieszkalne w postaci jaskiń i schronisk skalnych, obfity surowiec krzemienisty oraz urozmaicona rzeźba terenu, stwarzająca dogodne warunki obronności przyciągały człowieka na te tereny już w paleolicie (starsza epoka kamienia). Świadczą o tym chociażby znaleziska z Ojcowa i jego okolic.

W Naramie jest dziewięć stanowisk archeologicznych z okresu neolitu w Europie Środkowej, (wedle „Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Iwanowice na lata 2014-2017”) Stanowiska archeologiczne nie tylko w Naramie, ale w okolicach (Ojców, Iwanowice, Sąsypół, itd.) odkryły m.in. kopalnie i pracownie kamieniarskie, zwłaszcza krzemienia, który służył do wyrobu narzędzi i krzesania ognia.

Historia Ziemi Krakowskiej, Krakowa, a więc i Naramy jest trochę różna niż innych regionów Polski, a zwłaszcza Księstwa Polan i jego władcy Mieszko. Późniejsza „Ziemia Krakowska” jest tożsama z wcześniejszym terytorium „Wiślan” lub „Białych Chorwatów”. Chrześcijaństwo na naszym terenie istniało co najmniej 100 lat wcześniej niż Mieszko I został ochrzczony. Po przejściu Ziemi Krakowskiej przez Bolesława Chrobrego Kraków, dawna stolica państwa Wiślan stała się siedzibą biskupstwa. A z czasem została Stolicą potężnej Rzeczypospolitej Narodów.

1121r.- Legenda opowiada o rotmistrzu o imieniu Nowina, synu kotlarza, służącym Bolesława Krzywoustego. Sługa ten, podczas odwrotu po przegranej walce - wskutek zdrady wojewody krakowskiego Skarbimira - w bitwie z Rusinami w 1121 roku, kiedy koń władcy był już zmęczony i Bolesławowi groziło pojmanie, „Nowina” odstąpił księciu swojego. Wdzięczny Krzywousty nadał rotmistrzowi herb przedstawiający ucho kotła, na pamiątkę zawodu ojca bohatera, i miecz otłuczony. Ród „Nowinów” był właścicielem licznych posiadłości na ziemiach polskich. Także w naszej okolicy. **Narama, która nazwę swoją wzięła od imienia Naram, również od początku należała do tego rodu. Na razie nie dotarłem jeszcze do dokumentów, które jednoznacznie wskazywałyby datę założenia Naramy.**

1388r.- pierwsze odnalezione pisemne wspominki Naramy datowane są na rok 1360 (część N. była wtedy w dzierżawie). Jednakże więcej pisemnych informacji można uzyskać z powstałych po objęciu tronu w Krakowie przez Jadwigę i jej męża Jagiełłę Sądów Ziemskich. Właśnie z dokumentów Sądu Ziemskiego w Krakowie wynika, że Narama miała w tym czasie kilku właścicieli, którzy nieustannie podejmowali różne działania na tym majątku.

1388r.- Jan z Naramy za 9 grzywien i 8 skł. wydzierżawia Grzegorzowi z Grzegorzowic rolę kmiecia Pawła z Naramy. Zaznaczono, że przed wielu laty Narama była w zastawie u Żydówki, ale Grzegorz wykupił ją za własne pieniądze w półgłoszach.

1407-1411r. - zmarły przed 1413r. Heldwig z Marszowic, Przybysławic i Naramy h. Nowina, mąż Klary, ojciec Jana Połukopka, Imrama, Spytka Połukopka, Zbyszka, Andrzeja, Dzierśława, Małgorzaty, Katarzyny i Anny spłaca wszystkich wierzycieli i przejmując całość Naramy.

1413-41r.- właścicielami Naramy są spadkobiercy Heldwiga (synowie i córki) a wśród nich wyróżnia się Jan Połukopek (Połukopek) z Naramy h. Nowina, s. Helwiga, mąż Jagienki z Bodziejowic Imrama, brat Spytka Połukopka, Zbyszka, Andrzeja, Dzierśława, Małgorzaty, Katarzyny i Anny, ojciec Elżbiety żony Przedśława z Porąbki.

1442-70r. - właścicielem głównej części Naramy jest Andrzej Połukopek z Naramy, herbu Nowina (zm. 1471), syn Jana Połukopka, brat Katarzyny, żony Jana Orlasza z Mniszowa, mąż Anny córki Tomasza Pszonki z Więclawic, ojciec Jana i Bernarda, Walentego i Stanisława oraz Doroty, żony Stanisława Skierki ze Szczodrkowic.

1470 r.- W Naramie były 3 łany kmiecie i karczmą z rolą, dające dziesięcinę prebendzie Łątkowskiej przy katedrze krakowskiej. Natomiast dwór (curia militaris – osada wojskowa) i łany folwarczne dawały dziesięcinę plebanowi wsi Kokrzwi.

1471r.- po śmierci wspomnianego wyżej Andrzeja Połukopka Naramskiego (**Andreas Naramsky, nobilis de domo Nowina - obecnie patron Placu w Naramie**) schedę po nim przejmują jego synowie Bernard, Jan, Walenty, Stanisław oraz córka Dorota.

1478r. - Mikołaj hebu Kownia, z Kończyc zwanych wcześniej również Kuńczycami w 1479 roku zamordował Jana Połukopka Naramskiego herbu Nowina, dziedzica Naramy.

1498r.- Walentemu Naramskiemu, współdziedzicowi Naramy, z powodu „nie obślania” przez niego wyprawy moldawskiej Jana Olbrachta w 1497, grozi odebranie majątku przez Piotra Chlewiskiego h. Odrowąż (**spokrewniony w Pieniążkami h. Odrowąż z Iwanowic**). Jak wynika z późniejszych dokumentów Walenty Naramski obronił się, bowiem udowodnił, że wykonał wszelkie obowiązki z tym związane.

1529-1543r.- Stanisław Narębski kilkakrotnie pożyczka i zastawia Naramę. Jak wynika z późniejszych zapisów, kwoty te zostają spłacone.

1581r.- Potomek Stanisława, również Stanisław Narębski dokonuje podziału wsi pomiędzy swoich dwóch synów Stanisława juniora i Jana, którzy mają spłacić swoją siostrę z jej części.

1596r.- nastąpiło rozgraniczenie Gościńca Kraków – Żarnowiec, między Narębskimi z Narembi a Wilczkowskim z Wilczkowic, poprzez wysypanie odpowiednich kopców granicznych. Do Wilczkowskiego należały także grunta dwóch wsi: Zakrzowa i Łuszczewic które były położone na terenie obecnego Kozierowa.

1600r.- Krzysztof Narębski syn Jana Narębskiego swoją część daruje Łukaszowi Lobeskiemu, swojemu szwagrowi wraz z prawem prezenty plebana (*przedstawiania kandydata na proboszcza - dop. ZbiG*) na kościół korzkiewski. Natomiast obdarowany Łukasz Lobeski, w ramach rozliczeń, z kolei daruje tę część Pawłowi Żydowskiemu z Owczar, synowi zmarłego Mikołaja.

1617r.- Paweł Żydowski, na swojej części Naramy, dla „własnej wygody” wybudował drewniany kościółek.

1619r.- Paweł Żydowski, ponieważ „miał tylko jednego syna, który mu prędko umarł” w zamian za opiekę darował Zakonowi OO Karmelitów z Garbar (Piaski), obecnie ulica Garbarska w Krakowie (wejście do kościoła od ulicy Karmelickiej) swoją część Naramy.

1625r.- Jan Narebski h. Nowina Odstąpił drogą darowizny swoją część Naramy, jak również role i lasy zwane Brzozówki we włościach wsi Szczodrkowice oraz część roli we włościach wsi Owczary klasztorowi OO Dominikanów z Krakowa.

1716r.- OO Dominikanie sprzedają swoją część Naramy OO Karmelitom za umówioną kwotę 18 000 zł. polskich.

1764r.- OO. Karmelici zlecają rozbiórkę dworu, który w 1625 roku, wraz z gruntem otrzymali OO Dominikanie od Jana Narębskiego.

1789r.- w Inwentarzu (opisie) wsi Narama czytamy, że w Naramie Kaplica pod Tytułem Św. Wojciecha Biskupa i Męczennika jest z cmentarzem w czworgran (*czworokąt - dop. ZG*) o długość 18, szerokości 13,5 sążni.

1795r. - III rozbiór Polski. Po rozbiorze Narama znajduje zaborze rosyjskim, natomiast Kraków a więc i Klasztor OO Karmelitów na Piasku jest w zaborze austriackim. Z powodu granicy i komory celnej pojawiły się spore utrudnienia w zarządzaniu majątkiem w Naramie.

1818r.-U naramskiego kowala zebrali się mieszkańcy wsi Narama i przygotowali pismo do Konwentu skarżąc się na swój nieznośny byt i pracę ponad siły. Niestety nic nie wskórali.

1827r.- w Naramie było tu 22 dymów i 116 mieszkańców. Folwark Narama miał 262 morgi gruntów ornych i ogród, 242 morgi pastwisk 5 móg nieużytków, 15 móg placów; 12 budynków z drewna, płodozmian był 7 i 12polowy. Eksploatowane były również pokłady kamienia wapiennego.

1846r.- W Naramie i Gminie Narama w dalszym ciągu nie było spokoju. Jest to związane z niepokojami społecznymi w całej Europie.

1864r.- następuje uwłaszczenie chłopów, po powstaniu, władze carskie skonfiskowały majątek karmelitów a zakonnicy musieli opuścić Naramę. Ponieważ Narama uznawana była za wieś buntowniczą została pozbawiona statusu gminy i przyłączona do Gminy Iwanowice.

1869r.- wprowadzono faktyczny zakaz odprawiania Mszy w Naramie, kościółek więc popada w ruinę, tak, że nawet przeniesiono z Naramy do Korzkwi kielich, ornaty i wiele innych rzeczy.

1880 r.- Po konfiskacie majątku Karmelitów został on przez władze carskie sprzedany za 13005 rubli w srebrze. Znalazła się w rękach ostatniego z dzierżawców Naramy, **Henryka Chrzanowskiego, herbu Korab**, a pozostała część należała do uwłaszczonych kmieci. Następnym właścicielem dworu w Naramie był Józef Russocki z Brzezia, herbu Zadora. Jego żona de domo Chrzanowska, naramski majątek wniosła jako wiano.

1905r.- po osłabieniu władzy carskiej stało się możliwe odprawianie Mszy Św. raz do roku z okazji odpustu Św. Wita. W latach 1914 (rozpoczęcie I WŚ.) proboszcz korzkiewski odprawiał już Mszę Św. raz w miesiącu.

1914r.- na terenie Naramy toczyły się ciężkie walki pomiędzy wojskami Austro-Węgier i Rosji. Zginęło kilkadziesiąt tysięcy żołnierzy obu stron. W Naramie i okolicznych miejscowościach stacjonowali żołnierze Cesarstwa z terenów obecnych Czech, Słowacji i Bośni, przez co łatwo dogadywali się z mieszkańcami.

1918r.- Biskup kielecki Augustyn Łosiński eryguje parafie. Wydzielono ją z macierzystej parafii Korzkiew oraz z parafii Smardzowice, Minoga, Iwanowice i Więclawice. Pierwszym administratorem a potem proboszczem utworzonej w 1918 roku Parafii w Naramie był był **ks. Stefan Marzec**. Kiedy obejmował naramską Parafię miał 29 lat. W latach 1918 – 20 kościółek został rozbudowany według projektu **Kryńskiego**, aby pomieścić wszystkich, oraz wzniesiona została plebania. Również parafianie wspólnie z dziedzicem Naramy zaopatrzyli parafię w 14 morgów ziemi, oraz wybudowane zostały budynki gospodarcze.

1922r.- staraniem mieszkańców i ówczesnego księdza proboszcza **Stefana Marca** powstają dwie klasy szkoły w izbach budynku gospodarczego **Władysława Kurtyki**. Kierownikiem Szkoły zostaje **Tadeusz Piech**.

1925r. w Naramie została utworzona Kasa "Stefczyka". Oprócz mieszkańców Naramy do Kasy należeli również mieszkańcy okolicznych miejscowości. Przewodniczącym Zarządu jest **ks. Stefan Marzec**, a Przewodniczącym Rady Nadzorczej **Tadeusz Piech**.

1926r.- z inicjatywy księdza Marca i kierownika Szkoły **Tadeusza Piecha** powstała Straż Ogniowa. Prezesem został **ks. S. Marzec** a Naczelnikiem **T. Piech**.

1928r.- **ks. Wacław Ptaszyński** (proboszcz Parafii), wspólnie z parafianami zbudował organistówkę, zakupił organy oraz utworzył orkiestrę parafialną. Do 1939 roku orkiestrą dyrygował **Władysław Nawrot**, w latach 1946-47 **Franciszek Czerw**, od 1956-72 jego syn **Julian Czerw**. Następnie **Józef Ziębiec**, a obecnie **Jerzy Piekara**.

1936r.- na zebraniu wiejskim rodzi się pomysł budowy szkoły, **3 września 1938 r.** – **ks. proboszcz Józef Madej** poświęca kamień węgielny pod budowę szkoły a w 1945 następuje ukończenie budowy szkoły.

1938r.- dobudowano kaplicę do kościoła według projektu **Franciszka Mączyńskiego**.

1939-1945 – Na terenie Naramy (leśniczówka) był punkt partyzancki **Inspektoratu AK „Maria”**.

1941r.- Ok. 20 letni śląski Niemiec-hitlerowiec o imieniu Zygmun, w sposób bestialski znęcał się nad mieszkańcami. M.in. wyszedł i zabił 4 osobową rodzinę żydowską. Została ona pochowana na skraju naramskiego cmentarza, a następnie – wedle ustnych przekazów - w 1946 r. ekshumowana i przeniesiona na kirkut.

1942r.- W grudniu 1942 roku Niemcy urządzili łapankę przy kościele w Naramie. Na pakę samochodu wsadzili kilkanaście kobiet, które zawieziono do remizy w Iwanowicach, skąd uwolnili je partyzanci AK. Niemcy zrabowali dwa dzwony kościelne, jeden o wadze 254 kg, drugi o wadze 114 kg. Została tylko mała sygnaturka.

1944r.- Zgrupowanie ZWZ-AK „Żelbet” stanowiło najliczniejszą w okupowanym Krakowie jednostkę ruchu oporu. Od wiosny 1944 do ostatniej niedzieli sierpnia "Żelbet" pod dowództwem "Gołębia" stacjonował w Naramie, gdzie wycofał się po bitwie "pod Barbarką". **Przed wymarszem na nowy teren działania, w ostatnią niedzielę sierpnia 1944 roku, żołnierze AK „Żelbet” w szyku i pełnym uzbrojeniu przemaszerowali na Mszę Świętą do Kościoła Parafialnego w Naramie, żegnając się w ten sposób z lokalną społecznością i polecając się Bogu na dalszą drogę.** 18.12. 1944 we dworze i koło dworu naramskiego miała miejsce potyczka partyzancka, której ofiarą śmiertelną był por. AK Bogusław Kleszczyński z Jakubowic k/Proszowic.

1947r.- Po śmierci **Józefa Russockiego** (zm. 23.03.1931r. pochowany na cmentarzu w Naramie), jego żona jeszcze przed wojną sprzedała część majątku. Ostatnie części majątku rodzina Russockich sprzedała w 1947r. i wyprowadziła się z Naramy.

1954-1961 r.- istniała **Gromada Narama**. W skład jednostki weszły miejscowości Narama, Krasieniec, Damice i Żerkowice ze zniesionej gminy Iwanowice oraz Kozierów ze zniesionej gminy Michałowice. Wedle informacji do jakich dotarłem Przewodniczącym GRN (naczelnikiem/wójtem) był **p. Stanisław Brożek**, a sekretarzem **p. Janina Padacz** (z d. Bubak). Gromadę zniesiono 31 grudnia 1961,

1965r.- W naramskiej szkole dobudowano dwie sale lekcyjne i pracownię techniczną.

1967r.- roku zakończono elektryfikację miejscowości. Była ona wykonana przy znaczącej, społecznej pracy mieszkańców.

1969r.- w Naramie zawiązuje się **Koło Gospodyń Wiejskich**, które działa nieprzerwanie do dziś.

1980r.- spłonął zabytkowy kościół. Ksiądz **Zdzisław Ligorowski**, który 6 lat wcześniej przybył do Naramy przed pożarem wybudował nową plebanię, więc ze stara plebania stała się kaplicą, w której można było odprawiać nabożeństwa.

1985r.- zawiązuje się **Zespół Śpiewaczy Naramianki**.

1986r.- ukończono budowę nowego kościoła, który został konsekrowany przez **biskupa Stanisława Szymeckiego**.

1980-1990r.- wykonano wodociąg i gazociąg, wybudowano i utwardzono większość dróg, w większości w czynię społecznym. Rozbudowano remizę OSP. Otwarto linię autobusową MPK o numerze 257 z Krakowa-Kleparza do Naramy.

1995r.- W naramskiej szkole dobudowano jedną salę i sanitariaty.

1997r.- roku rozpoczęto rozbudowę budynku

szkoły, którą w 2006 roku zakończono. 8 czerwca 2000 r. szkoła otrzymuje imię Świętej Jadwigi.

2005r.- w lutym 2005 roku Rada Gminy Iwanowice podjęła uchwałę w sprawie likwidacji szkoły w Naramie z dniem 31 sierpnia 2005 r. 1 września 2005 r. **p. Krzysztof Zadora** jako osoba fizyczna zakłada szkołę, która działa do dziś jako publiczna.

2006 r. (02.09) r.- następuje otwarcia nowego budynku szkolnego, w którym rozpoczyna działalność również Publiczne Gimnazjum w Naramie.

2011r.- roku dach remizy został wymieniony na nowy przy wsparciu finansowym Urzędu Marszałkowskiego,

2012r.- Na początku pierwszego dziesięciolecia XXI w, w okresie proboszczowania naramskiej parafii przez **ks. Józefa Tkacza**, wśród pasjonatów piłki nożnej, pojawiła się idea wybudowania pełnowymiarowego boiska sportowego. Udali się z tym pomysłem do ks. Tkacza, który po namyśle wydzielił im działkę z tzw. pól księży, pod budowę boiska. Prace ruszyły. Następca ks. Józefa Tkacza, **ksiądz dziekan Jan Jurkowski** podtrzymał decyzję poprzednika o udostępnieniu działki pod boisko. W

2012 r. - została zarejestrowane **Ludowe Towarzystwo Sportowe „Novi” Narama**, którego członkami są mieszkańcy miejscowości wchodzących w skład Parafii Narama. W 2014 władze gminy podjęły decyzję o ograniczeniu powierzchni budynku przepompowni do niezbędnego minimum i przeznaczeniu pozostałej powierzchni dla potrzeb LTS „Novi” Narama.

2013r.- 6 marca 2013r. roku Rada Gminy Iwanowice na wniosek mieszkańców podjęła uchwałę i herb „Nowina” stał się oficjalnym herbem Naramy.

2014r.- dokonano zakupu działki w centrum wsi obok remizy i oddano w zarząd OSP Narama.

2013 - 2014 r. - wybudowano i oddano do użytku salę gimnastyczną wybudowaną z funduszy gminy przy znacznym wsparciu funduszy europejskich.

2016r.- w Rada Gminy Iwanowice podjęła uchwałę w sprawie nadania nazw ulic dla dróg wewnętrznych w miejscowości Narama.

2017r. - w tym roku przypadła 400 rocznica Kościoła w Naramie. Równocześnie z dniem 1 IX 2017 r. w wyniku reformy struktury szkolnictwa zostaje zlikwidowane gimnazjum i nastąpił powrót do systemu 8-klasowej szkoły podstawowej.

2018r.- zostaje zarejestrowana **FUNDACJA "NOVIST"** działająca na rzecz lokalnej społeczności.

2018 r. - przed kościołem parafialnym ustawiona została figura św. Michała Archanioła, wykonana i ofiarowana przez **prof. Marka Dryniaka**. 29 września 2018 r. figurę poświęcił **bp Andrzej Kaleta**.

2021r.- w wyniku spięcia finansowego Gminy, samorządu wojewódzkiego, administracji państwowej, PSP, środków własnych i darowizna dononano zakupu nowego średniego wozu strażackiego dla OSP. W grudniu tego samego roku OSP Narama wchodzi do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego.

C.d.n

Zbigniew Grzyb

TULEJ. W Naramie jest staw i przysiółek „Tulej”. Nie można znaleźć wytłumaczenia tej nazwy. W Naramie „Tuleją” nazwano duży staw, zasilany czterema dużymi źródłami, który znajduje się w połowie stromego zjazdu, przy drodze do Owczar.

PRZEZNO (PRZEZNO, BEZDNO) W lesie, przy drodze wiodącej od dzisiejszej ul. Leśnej do przysiółka „Kolbuszowa” w Szczodrkowicach znajdowało się „Przeźno”. Cóż to takiego było to Przeźno? Jak głosi podanie, był to staw o niedużej powierzchni, ale tak głęboki, że nikt nie mógł znaleźć jego dna. Najprawdopodobniej jest to lej krasowy.

Źródło pod Białym Drzewem Przy drodze od remizy w kierunku Kozierowa, w przysiółka „Białe Drzewo” zaczyna się dolina, która ciągnie się aż do Krakowa. W dolinie tej znajdowała się kilkusetletnia, cembrowana studnia, z której bez przerwy, przelewała się woda. Studnia ta służyła mieszkańcom, zwłaszcza w latach bardziej suchych, jako źródło zaopatrzenia w wodę.

NARAMKA W Naramie również początek swój bierze popularna dla wycieczkowiczów „Dolina Naramki” oraz rzeka „Naramka”. Zarówno Dolina Naramki, jak i rzeka Naramka ciągną się przez Międzygaje, Garlicę, Zielonki aż do Krakowa. Źródłami potoku Naramki były: Przeźno, Tulej, Studnia w Białym Drzewie, pojawiające się okresowo źródło w Ustkach oraz również okresowe źródła w Kopaninie i Łażcu.

Cmentarze w lesie: W naramskim lesie znajdują się dwie zbiorowe mogiły, a właściwie cmentarze z listopada 1914 roku, kiedy to wojska austro-węgierskie powstrzymały armie rosyjską przed atakiem na Kraków. Jest jeszcze trzeci zbiorowy pochówek z tego okresu, ale lokalizacja obecnie jest nieznaną.

Mogiła nieznanego żołnierza. Jest na skraju lasu, tuż przy Cmentarzu. Najprawdopodobniej z okresu Insurekcji, Wojen Napoleońskich lub któregoś z Powstań. W okresie międzywojennym i po wojnie przy Grobie tym odbywały się uroczystości patriotyczne Szkoły i mieszkańców wsi.

Cud narodzin. W grudniu 1942 roku Niemcy urządzili łapankę przy kościele w Naramie. Na pakę samochodu wsadzili kilkanaście kobiet, które zawieziono do remizy w Iwanowicach, skąd uwolnili je partynaci AK. Wśród zatrzymanych jedna z kobiet była w zaawansowanej ciąży. Po uwolnieniu u ciężarnej rozpoczęła się akcja porodowa. Szczęśliwe rozwiązanie nastąpiło w jednym z gospodarskich domów. W taki sposób przyszedł na świat p. Marian Dziwisz wywodzący się z Michałowki, par. Narama, o czym sam często wspomina.

Kontakt z wydawcą, adminem i autorami portalu poprzez stronę www.narama.pl w zakładce „kontakt” lub poprzez facebook www.fb.com/solectwonarama przycisk „wyślij wiadomość”.

Strona Główna
RODO ważne oświadczenie
Pochodzenie nazwy
"Nowina" Herb Naramy
"Odrowąż" Herb Gminy Iwanowice
Krótki rys historyczny
Opracowania historyczne
Ciekawostki z Naramy
FB Narama wczoraj i dziś
Mapy Naramy
Sołtys i Rada Sołecka
Rozkład jazdy MPK
Szkoła Podstawowa
Parafia MB Szkaplerznej
Gądką krakoską - strona
Historyczny Kościółek
OSP-KSRG
Koło Gospodyń Wiejskich
Fundacja „Novist”
Zespół Śpiewaczy
LTS Novi Narama
LTS Novi sekcja kobiet
Gmina Iwanowice
Gądką krakoską - FB
Tego szukasz?
Kontakt

Nasze naramskie historie na przestrzeni wieków. Artykuły na stronie internetowej www.narama.pl/opracowania

1. Zbójstwo dziedzica Naramy. (1474 r)
2. Za króla Olbrachta ... (1497)
3. Trochę o drogach w Naramie.
4. Naramski najazd na Zagórzycze! (1500 r.)
5.Naramowski już nie!
6. Cmentarz (zbiorowa mogiła) na granicy Naramy i Owczar. (1831)
7. Narama 18.12.1944. Partyzancka potyczka z hitlerowcami. (1944)
8. Data donacji folwarku Narama na rzecz klasztorów i data śmierci donatora Pawła Żydowskiego została ustalona. (1619)
9. Treść zapisu z 1619 roku donacji przez Pawła Żydowskiego swojej części Naramy na rzecz Zakonu OO Karmelitów Trzewickzowych w Krakowie.
10. Rok 1580 -1600: działy, podziały, rozgraniczenia i ... znikające wsie.
11. Przywracanie pamięci: Kogo i czym obdarował JMP Paweł Żydowski. (1619-1625)
12. No i winowajca się znalazł...(1815)
13. Kalwini z Iwanowic, szczodrkowski papista i inni.1550-1630)
14. Kronika Szkolna Szkoły Powszechnej w Naramie, z lat 1922-1957 z uzupełnieniem do dziś. (od 1922 r)
15. Tak, tak ... to ta Michalina ... (1942 – M. Wisiocka w Naramie)
16. Trudne sąsiedztwo w Naramie i ... kontrakt na zgodę. (1716r)
17. Chłopski bunt w Naramie. (1818r)
18. Inwentarz czyli opisanie wsi Narama; (1798 – 1825r.).
19. Dzieje zabytkowego Kościółka w Naramie 1617-1980. Nowe materiały i fotografie.
20. Odrowąż - herb wsi i Gminy Iwanowice.
21. Święty Mikołaj z naramskiego kościółka.
22. Grobem złączeni. O grobach żołnierskich w Naramie. (w tym z 1914r.)
23. C.d.n

Ocalmy od zapomnienia.

Poszukujemy zdjęć (zwłaszcza starych, archiwalnych) na których uwiecznione są pejzaże, obiekty wewnątrz i na zewnątrz (np. szkoła, remiza, kościół, itp.) a także różne imprezy plenerowe lub rodzinne w Naramie. Ewentualne skany fotografii prosimy przesłać na naszą skrzynkę mejlową. Stwórzmy więc naszą wiejską GALERIĘ!

Ofiary „Zygmusia”. W 1941r. około 20 letni letni śląski Niemiec-hitlerowiec o imieniu Zygmunt, w sposób bestialski znęcał się nad mieszkańcami. M.in. wyszedł i zabił 4 osobową rodzinę żydowską. Została ona pochowana na skraju naramskiego cmentarza, a następnie – wedle ustnych przekazów - w 1946 r. ekshumowana i przeniesiona na kirkut.

Na granicy Naramy i Owczar znajduje się tzw. Cmentarz Choleryczny. Prawdopodobnie pierwsze pochówki były związane z pandemią cholery w 1831r. Nie udało się jeszcze dotrzeć do informacji, czy jest to miejsce grzebalne ofiar tylko z tego okresu, czy też również z okresów wcześniejszych czy późniejszych. Choć na mapach z końca XVIII w. miejsce to jeszcze nie jest oznaczone krzyżykiem.